

6984

ნაგაღული

საქართველოს
ბეჭდვითი
სამსახური

საქართველოს
ბეჭდვითი
სამსახური

საუმაზვილთ ჟურნალი
მცირეფლტვანთათვის

თებერვალი № 4. 1917 წ.

გაზეთი

საქართველოს
საბჭოთაო
კულტურის
1917

წელიწადი მე- XIII. № 4. თბილისი, 1917 წ.

საქართველოს
საბჭოთაო
კულტურის
1917

საქართველოს
საბჭოთაო
კულტურის
1917

8185-4

ბატის მწყემსები

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

- I—ბატის მწყემსები, —სურათი. 1
- II—როსტომ გმირი, —ლექსი ბაბილინასი. 3
- III—პატარა ქურდი, —მოთხრობა ივ. გომართელისა. 4
- IV—ია, —ლექსი დ. ელიოზიშვილისა 18
- V—ბედურა ჩიტი და მურა, —ხალხური ზღაპარი, ჩაწერილი სავლე
აბულაძისაგან 20
- VI—ფეხსაცმელის ძირის თავგადასავალი, —ვაგნერისა, თარგმანი
დ. ყიფიანისა 23
- VII—გასართობი: —ზმა, რებუსი და ახსნა 24

როსტომ გპირი

რთხელ ჩვენი როსტომ გპირი
მარტო-მარტო დაეწინა;
ამისთანა მაგალითი
არ მომხდარა სხსლში წინათ.

შენ გკონია—მოიწუინა?
ან ატირდა, ან შეძინდა?—

ისე მსიარულად იყო,
ამის მეტი რაღა გინდა!

სწორედ მაშინ მე შემთხვევით
შევიხედე ფანჯარაში:

ის დარბაზში დადიოდა,
 თან დაჭკუვდა ფიცრის რაში.

— მამ შენ ამათ ვერ იცნობდი,
 მშვენიერო ჩემო რაში?—
 სურათებსე თითს იშვერს და
 ეუბნება:—აი, ეს მამო!..

აი, ის—თიკო, ისიც—ჩენე,
 ისიც—ჩვენი კონიაო;
 სურათები გვაქვს ეველასი,—
 მამ შენ როგორ გკონიაო!

აი, ეს დიდი სურათები
 ბებოსი და ჰაზასია;
 ისიც—ჩვენი თებრო-ქალის,
 თუძვა თითონ კაზასია.

მაგრამ დასე, ამ სურათში
 რა მშვიდი და რა ჩუმი!
 ეს ქვემოთა სურათი კი—
 შავი ზღვა და ბათომია...

აბა კედელს შემოჭნედე!
 თამარ მეფის სურათს ქსედავ?
 რატომ ძაღლა თავს არ იწევ,—
 კეძინიან? ვერა ჭბუდავ?

აგერ შოთა რუსთაველიც,
 აკაკი და ილიაო...
 რა ვქნა, თავი რად დაჭკიდე,
 რა დროს ახლა ძილიაო?

ჩემო ცხენო, სურათებზე
 ვართობა არ გენებო?
 მამ დავიწუოთ ამ დარბაზში
 წინ და უკან ჭენებო!

ერთსელ ჩვენი როსტომ გპირი
 მარტოდ-მარტო დაფრჩინათ;
 ამისთანა მაგალითი
 არ მომხდარა სახელში წინათ.

შენ გკონია—მოიწუინა?
 ან ატირდა, ან შეშინდა?—
 ისე მხიარულად იყო,—
 ამის მეტი რაღა ვინდა!..

ბაბაღინა

ჰატარა ქურდი

იორგობა მოახლოვებული იყო. მერისის მცხოვრებნი დიდ მზადებაში იყვნენ. ზოგი ტანისამოსს იკერაუდა, ზოგი ჰურს რეცხავდა, ზოგი წისქვილისაკენ მიემურებოდა. გიორგობა მერისელების დღესასწაულია: ამ დღეს ახლო-მახლო სოფლებიდან ბევრი სტუმარი იურის თავს მერისში.

ნატალიას სახლში ჩვეულებრივი მუდროება იყო. რაც ნატალია დაქვრივდა და ორი ობოლი — იორაში და ნუცია — დარჩა, ოჯახიც ჩამოქვეითდა და მხიარულებაც გაქრა.

— დედა, ჩვენ სტუმრები არ გვეყოლება? — ეკითხება დედას ათი წლის ნუცია.

— სანამ მამა-შენი იყო, შვილო, ცოცხალი, სტუმარიც ბევრი მოგვადგოდა და მოუვარცხ. ახლა ვის რათ უნდივართ? ან რათ გვინდა, შვილო, სტუმარი, — ჩვენი საუოფიც არაფერი გვაქვს.

— დედა, ამ გიორგობა დღეს ფესშიძელები უნდა ვიყოთ?— დაიწყო ცამეტი წლის იორამმა, რომელსაც დაგლეჯილ ქალაქნებში თითები გამოეყო.

— რითი რა გიეიდოთ, დედა, რითი? გუშინ წინ ხარახთან ჩავიარე და თქვენ სარგო წულებში სამ მანათს ფეხი არ მოუცვალა. ექვსი მანათი ვინ მომაძავა?

— ეჭ, აბა ეკლესიაზედაც ვეღარ გავალთ!— წარმოსთქვა იორამმა და დააჩერდა თავის ქალაქნებს.

— ბატებს მიხედუ, შვილო, არსად გადაგვეჭაროს, თორემ აღფეხას ენაში თუ გადავიდნენ, ეველას დაგვიხოცავს,— მიმართა ნატალიამ ნუცას.

ფესშიძეულა ნუცია მარდად წამოსტა და გასწია; დედაც მას გაჰყვა.

იორამი ჩაფიქრებული იდგა. ეკლესიაზე თამაშობა იცოდნენ გიორგობას, ჭიდაობა. სიმღერა. ამ ქალაქნებით წასვლა მას არ უნდოდა.

— ახალი წულები როგორ დაგვშვენდება ახლა მე და ნუცია!— გაიფიქრა მან, მაგრამ ახალ წულებს ამ სიძვირეში კაი ექვსი მანათი ნდომებია ორივესათვის. სად არის, სად ეს ექვსი მანათი?

— ზელანგიაც დარიბია, მაგრამ იმის სანდროს ეოველთვის ახალ-ახალი აცვია და მთელი სოფელი ლანარაკოპს: იწარავს ეველაფერს, ჭეიღის, თვითონაც იცვამს და დედასაც აცმევსო,— გაიფიქრა იორამმა.

— შენც მოიპარე, შენც მოიპარე!— ჩასჩურჩულებდა რაღაც ხმა იორამს. დიდხანს იყო ის ფიქრსა და ეოქმანში.

— რატომაც არ მოვიპარავ? მამ ამ კაი დღეს ეველა ახლებში უნდა იეოს გამოწეობილი, ჩვენ კი ფესშიძეულა უნდა ვიაროთ?— წარმოსთქვა მან და გამოვიდა გარედ.

საღამო ქამი იყო. ნატალიას და ნუციას ბატები მოჭედა დათ დასამწვედევად.

— დედა, ერთი ბატი უნდა მომცე, — მიმართა იორამმა დედას.

— რად გინდა?

— საჩხერეს გაგიუვან და გაგვიდი.

— ერთ ბატში რას აიღებ შერე?

— აბა ორი გამატანე!

— სულ ოთხია, შვილო, და ორი რომ შენ გაგატანო, სახლში რაღა დაგვრჩება? კაი დღე კარებზე გვიდგას, იქნება მოვიდეს ვინმე, და ამ ბატების ამარა ვართ. ესეც რომ შენ გაუიღო, სტუმარს რაღა ვაჭამოთ?

— ერთი მაინც გამატანე.

— კი გაგატან, შვილო, მაგრამ ერთი ბატის ფასით რა მოგივა?

— ღმერთი მოწუალავა: მოვასერნებ რასმე.

— იმ დღეს ილიკოს ერთი ინდოური შვიდ მანათად გაუვიდა. ერთი ინდოური რომ მამოვინა! — ჭყიქრობდა იორამი, და არ იცოდა, სად ეშოვნა ინდოური.

— ინდოურების მეტი რა ჭეაჯს სალომეს. ამას რომ ერთი მამალი ინდოური ჭეაჯს. ის რომ სელში ჩამაგდებია, კაი ფასს ავიღებ, — ოცნებობდა იორამი.

სალომე ნატალიას მესობელი იყო. ასაღვანდობაში დაქვრივდა; ქალ-ვაჟი დაჩნა. ქალი განათხოვარი იყო; ვაჟი რკინის გზაზე მსახურებდა, ოჯახს ესმარებოდა, და სალომე რიკიანად ცხოვრობდა.

იორამმა იცოდა, რომ სალომე ბოსელში ამწვედევდა ინდოურებს. სალომეს ძალი ძან კარგად იცნობდა და უფას არ დაუწევებდა. დედა და შვილმა გადასწვიტეს, რომ იორამი

ძალიან ადრე წავიდოდა ბაზარში, რომელიც სოფლიდან ხუთი ვერსის მანძილზე იყო.

მთელი დამე იორამს მოუსვენრად ეძინა. ძალ-ძალე წამოჭყოფდა თავს და სარკმელისაკენ გახედავდა: სომ არ გათენებულაო.

როდესაც ღამის სიბნელეს ცოტა ფერმა გადაჭკრა, იორამი წამოდგა, ამოიხარა ბატი იღლიაში და გაუდგა კზას.

სალომეს სახლი სულ ასლოს იყო. გულის ძაგა-ბუკით მიუახლოვდა სალომეს ბოსელს იორამი. ფაცურა იქვე იწვა; ერთი დიდრიზა, მაგრამ რაკი იცნო მოსული, დაწუნარდა და კუდის ქნევა დაიწყო. იორამმა მინიხე-მოიხედა, მიადგა ბოსლის კარს და შედგა; ერთხანს შეკრთა; გულმა უთხრა, დანებებე ამ განზრახვას თავიო. თითქმის გამობრუნებაც კი დააპირა, მაგრამ გაახსენდა გიორგობა, ასალი წუღები, დაგლეჯილი ქალაძნები, ფესშიძველი ნუცია, შეადო ფეხ-აკრეფით კარი, რომელიც კლიტით არ იყო დაკეტილი, და შევიდა ბოსელში.

სარკმელიდან შემოსული მცირე სინათლის წებლობით მან დაინახა კუთხეში ინდოურები. მიუახლოვდა, მოჭხვია სელი მამალს და გამოტრიალდა უკან.

გული ისე სწრაფად უცემდა, რომ სული შეეკუბა, თვალები დაუბნელდა, ეურება სუსხუნი დაუწყო, და კარებთან რომ ბოსლის კედელს არ მიჭეუდებოდა, უთუოდ წაიქცეოდა.

ცოტა დაძმვიდა. გამოიხედა გარედ. სინუშეს არაფერი არ არღვევდა.

პატარა ქურდმა გადარჩა ბოსლის კარი, გამოტრიალდა, გადახტა ეანაში და დაეშვა თავქვე.

მირბოდა იორამი და უკან აღარ იხედებოდა, ხანამ ღობეს არ მიადგა. როდესაც დარწმუნდა, რომ დიდი მანძილი

გამოველო და ვედარაყინ გაუკებდა, ჩაჯდა სიძინდში და შეისვენა. შემდეგ მონასა შარა-გზა და გასწია საჩხერისაკენ.

— ბიჭო, რა მოგცე ბატსა და ინდოურში? — ეკითხებოდნენ იორამს ბახარში.

— შვიდი მანათი ინდოური, სამი მანათი ბატი, — ეუბნებოდა ეველას იორამი და თან შემინებული აქეთ-იქით ისედებოდა, სალომე ხომ არსად არისო.

ბევრი ვაჭრობის შემდეგ ერთმა ებრანელმა მისცა ორივეში რვა მანათი, როდესაც იორამმა მოიძორა ინდოური, თავისუფლად ამოისუნთქა, მოუჭირა ქალაღდის ფულს მაგრა ხელი და გამოსწია ხარაზისაკენ.

ის ახლა ბედნიერი კაცია: წულებს იუდიის, ნუციასაც უიდიის, და ორი მანათი კიდევ დარჩება.

— ერთ თავსაფარს დედა-ჩემს ვუყიდი და დანარჩენ ფულს შევინახავ, — გაიფიქრა იორამმა.

— დედა-ჩემსაც რომ წულები ვუყიდო? — უთხრა მან თავის თავს რამდენიმე ხანს შემდეგ. ამ ფიქრებში იყო ის კართული, როდესაც მიუახლოვდა ხარაზ ილიკო დარბაძის დუქანს. ილიკო შერისეული იყო. იორამი და ნატალიაც მას კარგად იცნობდნენ. იორამმა იფიქრა, ეს უფრო იაფად მომცემსო, და შეუხვია მასთან.

— გამარჯობა, ილიკო!

— გაგიმარჯოს! ოოჰ, შენა ხარ, იორამო? რას შვრება დედა-შენი?

— რა უჭირს. ილიკო, წულები მინდა ჩემთვის, ნუცას-თვის და დედა-ჩემისთვის; მაგრამ რვა მანათის მეტი არა მაქვს.

— აბა რა გიეო: რვა მანათით სამი წვეილი წულა როგორ მოგცე? არა და — მეცოდები: ჩემი სოფლისა ხარ, — წარმოსთქვა ილიკომ და დაუწყო შეკერილ ჩუსტებს თვალვირება.

— შენი და შენზე ნატარაა, არა?

— ათი წლის არის.

— აა, ეს წულები დედა-შენს არგებს; ეს—შენ, და ეს კიდე-შენს დას,—გადმოაღება ილიკომ წულები;— შეიძლება ცოტა მეტი მოვიდეს, მაგრამ ფეხზე მოუვა პერე.

— რვა მანათად მომცემ ეველას?

— აა რა გიუო! ათ შაურს თუ კიდე დაუძატებ, გავატან, თორემ სხვას არც თუმნად მივცემ ასლა.

— დედა არ მოძიკედეს, ილიკო, რვა მანათის მეტი არ მქონდეს ასლა, და თუ ამ კაი დღეებზე უწულოთ არ დაგვტოვებ, ნაგიორგობებს მე თვითონ მოგიტან ათ შაურს, ან და ერთ კაი დედალს მოგიუვან.

— კარგი, რა გაეწუობა.

ილიკომ ერთად შეჰკრა ჩუსტები; იორამმა მისცა რვა მანათი და სულ სირბილით გამოსწია სასლისაკენ. გზაზე მალე-მალე ჩუსტებს დასცქეროდა. ერთ ალაგას წუაროსთან შეისვენა; გაიხადა ქალამნები, ჩაიცვა ჩუსტები და გული სინარულით აუტოკდა. ლამაზი ჩუსტები იუო და კარგადაც ედგა ფეხზე. გაიხადა, შეასვია და გაუდგა გზას.

— იიფ, რა კაი გიორგობა გაკვითენდებ,— ფიქრობდა ის და მიეჩქარებოდა სასლისაკენ.

— ბიჭო, მე ჩასულიც არ შეგონე, და ასე უცებ ამოხვედი, დედა!— დაუძახა ნატალიამ, როცა იორამი დანახა.

— იქ რაღა გამეკეთებია?

— ბიჭო, და საში წუვილი წულა ერთ ბატმი მოცცეს?— ეკითხებოდა გაკვირვებული ნატალია და თან წულებს სინჯავდა.

— დედა, თუ არ გაეწუინება, კეტევი.

— მითხარი, შეილო: არ შეწუინება.

ქართული
საბჭოთაო

— ილიკო ხარაზს გამოვართვი და ერთ ბატს კიდევ დავ-
ზირდი. შესობელი რომ არ იყო, თუმნადაც არ მოგცემდით.

— იმას აუშენდა ოჯახი; ის გაახარა თავის ცოლშვილში
იესო მაცხოვარმა და წმიდა გიორგიმ, როგორც ჩვენ იმან
გაცხაზარა. ორ ბატში კი არა, ორ ინდოურში არავინ მო-
ცემს ახლა სამ წუვილ უღას,— ილთყებოდა ნატალია.

— ნატალია, ჩემი მამალი ინდოური სომ არსად დაგინა-
ხავს?— გადმოსძახა ამ დროს სალომემ.

— არა, შეილება არ დამესოცოს. რავა, ველარსად ნახე?

— წუსელი მე თვითონ შევრეკე ვეკლა ბოსელში, და დღეს
რომ შევედი, მამალი ინდოური აღარსად დამხვდა. ქურდი თუ
შევიდა, რატომ სხვებიც არ წაიუვანა; თუ არა-და— რამ გა-
დაულანა?

— შიშიალებოდა სადმე, შე ქალო: გამოჩნდება, სად წავა.
იორამს ფერი ეცვალა და ამ ლაპარაკისათვის ეური აღარ
უკვდა; სასლში შევიდა.

— სწორედ ჰელანგიას სანდრომ მოძნარა, იმ არ-გადა-
სარჩენმა,— წაილაპარაკა ნატალიამ და შეუდგა საქმეს.

გიორგობამ მხიარულად ჩაიარა. ნატალიას ძმა და რმა-
ლი ეწვია; მეტი არავინ ჰეავდა. რაკი შეილება ფეხშიშველე-
ბი არ დაურჩა, სხვას აღარაფერს სწუსდა.

იორამი და ნუცია დილითაც იუენენ ეკლესიაზე, საღამო-
საც. ორ-სამ ნაბიჯს რომ გადადგამდა ნუცია, შეჩერდებოდა და
ხუსტებს დაჩერდებოდა, მტკვერი სომ არ აურიანო. თუ მტკვერს
შენიშნავდა, ხელით გადაწმენდა.

გაიარა კარგა ხანმა. ნუცია და იორამი ღორს აქმევდნენ
ვენახის ბოლოში. ნატალია მჭადს აცხობდა.

— ნატალია,— გაჩსმა ამ დროს.

ნატალიამ კარში გამოიხედა.

— ილიკო, შენა ბრძანდები? უკაცრავად, შენი ჭირიძე.

ნატალიამ გადმოკვეცილი სახელოების სწორება დაიწყო.

— გადმობძანდი, გადმობძანდი პატარა ხანს.

— აღარა მცალია, ბაზარში მიმქეჩარება. ათი შაურიც კიდევ დაწინილი თქვენზე, იორაშმა რომ წულები წამოიღო საჯიორგობოდ.

— ისე მაღლობელი ვარ შენი, ჩემო ილიკო, ისე, რომ თუნდა ტუვილად გეჩუქებოდნენ. ე კლანა ალფეხა რომ აგდია ეგერ, მარკოხას ბიჭი, მარტო ბავშვების წულებში ექვსი მანათი მთხოვა, და შენ რა ღვთისნიერი გამოგვიჩინდი ამისთანა.

— ვიცი შენი ამბავი, ჩემო ნატალია, თორემ რვა და ათ შაურად კი არა, თუმნად არ მივცემდი სხვას.

— რაი, გენაცვალე ილიკო?— დაეკითხა ნატალია, რომელსაც ეგონა, სქენამ მიღალბათა.

— ცოლ-შვილი დამესოცოს, თუ რვა და ათ შაურად მე იმას სხვას მივცემდი. რვა მანათი მაშინ მომცა შენმა ბიჭმა, და ათი შაური დარჩა.

ნატალიას ხელები და ქვედა ება აუცანცანდა.

— ჭოო, ათი შაური,— წაიღაზარაკა მან და რეტ-დასსმულივით გამოტრიალდა. იმ დღეებში საში აბაზის ბატის გერმა*) და ღორის ჯაგარი მიჭეიდა ებრაელს; მონახა სკიურში ათი შაური და გამოუტანა ილიკოს.

— დედა, დედა, დედა!— წაიშინა ნატალიამ ებებში ხელები, როცა ილიკო გაბრუნდა.— ვინ მისცა, ვინ რვა მანათი... ვინ მოჭმარა ნეტა?

• ფიქრში გართულსა და მწუნარებისაგან ნერწყვ-გამშრალ ნატალიას მოავონდა სალომეს ინდოური.

*) ბუმბული.

—ნამდვილად მოიპარა, ნამდვილად, და ბაზარში კაჭკეიდას აბა რვა მანათს ვინ მისცემდა, სად იშოვიდა? რა მქონდა, რა გამაჩნდა, ჰატეოსანი სახელის მეტი?

ნატალიას სული ეელში მოგბჯინა და დაიწყო ტირილი.

— ზელანგიას სანდრო რომ დაუჭერიათ, შვილო, იცი?—
ეუბნებოდა მეორე დღეს შვილს ნატალია.

— რათა, დედა?

— რათა და ქურდობისათვის. სალომეს კიდევ მაძისახლის-
თან უჩივლია, მე დავინახე, ჩემი ინდოური რომ იორამმა გა-
გამოიუყანაო, და ახლა შენც უნდა დაგიჭიროს.

იორამს მიწის ფერი დაეღვა და სათქმელად ველარა მოა-
ხერხარა.

— ჩაკაჯენენ, შვილო, ციხეში, და შე კი ჰირში უნდა მა-
ფურთხონ, ქურდის დედააო!— განაკრძობდა ნატალია.

იორამს ტუჩები აუკანკალდა: ტირილი მორთო. ნატალიას
აქამდინ კიდევ იმედი ჰქონდა, იქნება მე ვცდები და ჩემი ბი-
ჭი ქურდი არ არისო, მაგრამ ახლა კი დარწმუნდა, რომ სა-
ლომეს ინდოურის ქურდობა იორამის საქმე იყო.

— რად მოგვჭერი თავი, შვილო, რად? რად შეპირცხვინე
ნამუსი და ოჯახი? ჩვენ ჩვენი სიღარიბე არ გვეყოფოდა, რომ
ქურდებიც ჩვენ, არ გვიძახონ? გამოტედი, შვილო, ბოდში
მოიხადე და იქნება გაპატიონ როგორმე, თორემ მაძისახლისი
თუ მოვიდა, სადღა გამოვეოთ თავი.

— რა ვქნა, დედა, შევცდი, და მომკალი, თუ გინდა!

— შენს შემდეგ, შვილო, მე ერთ დღესაც ნუ მაცოცხლოს,
მაგრამ თუ ქურდი იქნები და სოფლის შემაწუხებელი, დღესვე
რომ მომიკვდე, ის მარჩვენია სწორედ. სიღარიბე, შვილო,
დასამრახისი არ არის. რა ვუყოთ: ზოგი ღარიბი იქნება, ზო-

საქართველოს
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
საბიბლიოთეკო

გი მდიდარი,—ეს ქვეყანა ასე მომდინარეობს. სიმდიდრეს და გლახს სახელს სიღარიბე და კაი სახელი სჯობია.

—გიორგობა მოდიოდა, დედა, ფესშიშვლები ვიუავით და შეეცდი, გავბრიყვდი,—ტირლით ამბობდა იორამი.

—როგორ გაუიდე ინდოური?

—ექვს მანათად.

—უნდა იბროძო, ხატოსანი შრომით მოაგროვო ეგ ექვსი მანათი და გადაუხადო სალომეს. ახლა კი სალომესთან ბოდიში უნდა მოითხოვო და სთხოვო, რომ განატიოს.

ნატალიამ გადმოიხსმო სალომე: თვალცრემლიანმა შესჩვილა, რაც გულს უწუსებდა. სალომემ თვითონ ანუგეჰა: რა ვუყოთ, ბავშვია, შეცდება; მაგასე დიდები და ჭკვიანები სცდებიან.

დარცხუნეილი იორამი მიიქვანა სალომესთან და ბოდიში მოახდევინა.

—ეს ერთი მანატიე, ბიცოლა, და რაც უნდა დაქემართოს აწი, ამისთანა საქმეს აღარ ჩავიდენ!—თან ტიროდა და თან ამბობდა იორამი.

—ამ უბედურის შვილს ექვს მანათად გაუიღია, და გნე-ბავს—ექვს მანათს მოგართმევ, როგორც კი მოვაგროვებ; ცნებავს—ინდოურს გიუიდი,—დასძინა ნატალიამ.

—ჩემო ნატალია, ის ინდოური შენი ჭირის სანაცვლო იუოს, და ეველაფერი დავივიწყოთ.

—სანამ არ გადაგიხდი, მე ვერ მოვისვენებ. ნაქურდალი დემართბა ნურაფერი შეძარგოს—ნურც მე, ნურც ჩემ შვილებს.

დედის რჩევით იორამმა საფსულზე სოფლის მწვექსობა იკისრა. სოფლის ნახირს ერეკებოდა დილით ხაბალახოსე და საღამოს უკან ბრუნდებოდა.

ძოელი ზაფხულის განმავლობაში აიღო ცამეტი მანათი და ათი შაური. ექვსი მანათი დაუბრუნა სალომეს, რომელიც დიდ უარზე იდგა: ღმერთმა გაპატოს შეიღო, და მე არა მინდა-რაო. დანარჩენი ფული დედას ჩააბარა. იმის სისარულს საზღვარი არა ჰქონდა. ის და დედა-მისი ახლა ბედნიერები იყვნენ,

—ახლა ვისწავლე დედა-ჩემო, თუ რა არის პატოსანი შრომა, და აღარასოდეს აღარ შეგარცხვენ!

ამ სიტყვებით იორამი ჩაეკრა დედას და დაუწყო კოცნა.

ივ. გამორთელი

ი ა

ვაგილი ვარ ჰაწაწა,
ვევაგი ბუჩქის ძირასა;
ვევლას საეუარელი ვარ,
მეძახიან იასა.

მატარა და მოსუცი,
მეძახიან მარადა;
მომწუვეტენ, მატარებენ
გულის გასასარადა.

ღარიბის და მდიდარის
სახლისა ვარ სტუმარი;
ვევლგან კარი ღია მაქვს,—
არვის უთქვამს უარი.

სან ხელით მატარებენ,
სან გულზე მაქვს ბინაო;
ერთხელ ბროლის ჭიქაში
ტკბილად დამეძინაო!

ვევაილი ვარ ჰაწაწა,
ვევაგი ბუჩქის ძირასა;
ვევლას საეუარელი ვარ,
მეძახიან იასა!

ბელურა მითი და მურა

უო ერთი ღარბი კაცი, რომელსაც ჭეხუდა ძაღლი მურა. ამ კაცს არ ჭქონდა იმდენი საჭმელი, რომ ძაღლისთვისაც ეჭმია. ადგა ჰატრონი და გააგდო კარში მურა. გულ-შეწუსებული მურა წავიდა, და ფიქრობდა—იქნება ვიძოვნო სადმე საჭმელიო.

ბევრი იარა. შესუდა ბელურა.

ბელურამ ჭკითხა:

— მურავ, რამ შეგაწუსა?

მურამ მიუგო:

— ჰატრონმა კარში გამომაგდო და შიშხილით ვკვდები.

ბელურამ უთხრა:

— შენ ჩემთან წამოდი, და მე გაჭმევ. მე დავარიგებ, თუ როგორ უნდა მოიქცე. შევალ საუასბოში: იქ სორცი ეკიდება. ჩამოვაგდებ, შენ კი სწრაფად დაავლე ჰირი და გავარდი.

მართლაც ასე მოიქცნენ. როცა მურამ სორცი შეჭამა, ბელურამ ჭკითხა:

— რა ჭქენი,
 სომ გაძესი?

— არა, ჩემო
 კარგო, ჯერ სად
 ვარ. გაუძესი კი
 არა, კბილებში გა-
 შეკვეტა ის სორ-
 ცი.

— აბა, კარგი,
 შენ მომევი, სა-

დაც წავალ. შევალ მეპურეს სახლში, მოვსტაცებ ერთ ზურს
 და გამოგიტან; მაგრამ ძალე მომეშეველე.

მართლაც ისე მოიქცნენ, როგორც იფიქრეს.

მერე ბელურამ ჭკითხა:

— ახლა სომ გაძესი?

— ახლა კი, ჩემო კარგო, მაგრამ ერთი დასვენება შენა-
 ტრება.

მართლაც მურამ დაისვენა, შუაგულ შარზე გაიშლართა.
 ბელურამ უთხრა:

— მე აქვე ტოტზე შევჯდები, რომ არავინ გაგსრისოს.

ბელურა იქვე სეზე შეჯდა, მურამ კი გულდაგულ დაი-
 მინა. ცოტა ხანს უკან ბელურამ დაინახა, რომ ამ გზაზე მო-
 დიოდა ურმით ერთი კაცი, რომელსაც მიჭქონდა ღვინო ორი
 რუმბით. ურემს ება ორი უღელი ხარი. ურემი მოდიოდა ჰირ-
 დაზირ ამ მურასკენ. ბელურამ მიახვირა:—სომ უეურებ—მურას
 სძინავსო!

კაცმა ერთი ჩაიცინა; ბელურამ ხელმეორედ უთხრა:

— ძალე არ მოჭკლა, თორემ ბევრს ინანებ.

მან ურიც არ ათხოვა, ძაღლზე ურები გადაატარა და გასრისა. ბელურას ეწეინა და სთქვა:

— თუ დავიხეძე, კიდევ ავასრულებ. აბა, თუ არ განანო!

ძართლაც დააჯდა ერთ რუმბს და იმდენი სჩიქნა, რომ განია და ღვინო სულ დააქცია. მეურმემ მოიხედა უკან, და რუმბში ღვინო აღარ იყო. შემოიკრა თავში ხელი და სთქვა:

— ღმერთო ჩემო, რა გაწვენიე ამისთანა?

ბელურამ უთხრა:

— ეგ ცოტა არის.

მეორეც ასე დაუქცია.

ჩიტმა მიამხსა:

— ეგეც ცოტააო.

— შე ოხერო ჩიტო, კიდევ გინდა რამეო?

მერმე ბელურა დააჯდა ერთ ხარს თვალზე და დაუწყო ჩიქნა. გულმოსულმა მეურმემ მოუქნია ცული ჩიტს; ჩიტი ვერ მოკლა, და ხარს კი თავი გაუზო. ასე მოაკვლევინა ოთხი ცალი ხარი.

მეურმემ მიატოვა ურმები და მკვდარი ხარები. გაუდგა

თავის გზას ტირილით და ამბობდა:—ღმერთო ჩემო, რა გასწეწე წუენიე ამისთანა, რომ აღარაფერი გამაჩნია?

როცა მურამე სახლში მივიდა, დაინახა: იმის კალოს ჩიტები ესვოდნენ. ამ ჩიტებში ის ჩიტიც ვრია, რომელმაც დაღუბა. კაცმა შეჭევირა:

— შე ოხერო ჩიტო, კიდევ გინდა რამე?

— აბა, ჯერ სადა ხარ: აწი უუურე როგორ განახო.

მურამე სახლში მივიდა და ბუსართან დაჯდა. ჩიტი გამოფრინდა და ფანჯარაზე დაჯდა. გულმოსულმა კაცმა აღარ იცოდა, რა ექნა: ესროლა ცული ჩიტს ვერ მოახვედრა და შუშები სულ ჩამტვრია. მურამე ჩიტი, ბუსრის თავზე შეფრინდა. კაცმა აიღო ცული, დაჭკრა, მაგრამ ჩიტს მანც ვერა დააკლორ; ბუსარი კი სულ ჩამოანგრია.

ამნაირად ამ ჩიტმა სულ დაამტვრევია, რაც კი განაჩნდა; სახლიც მთლად დაანგრევია. მურამე ბელურამ უთხრა:

— განახე თუ არა?

მურამე დანადგლიანდა და ჯაყრს თან გადაჭევა.

სადაც ახლამე

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ფესხაცმლის ძირის

თავგადასავალი

არი მინდორზე ბალახსა სმოვდა, სანამ დღესასწაულის წინა დღეს ეასაბი არ მოვიდა და არ დაჰკლა. შემდეგ ტუავი გააძრო და მეტუავეს მიჰუიდა; ამ უკანასკნელმა მისგან სამოგვეები გააკეთა, რომლისაგან გამოჭრილია ბავშვის ფესხაცმელების მაგარი ძირები.

იმ დღიდან, როდესაც ბავშვს ფესხაცმელები უვიდეს, იგი მის ძირებთან განუშორებელია. ძირებმა ეოველ დღე სასწავლებელში და სასკოლოდ უნდა ატარონ. ძირები სშირად ჭაბებესა და ტალახთან ქუჩებზედაც გადადიოდნენ, მისრიალობდნენ თოვლსა, ეინულსა და ბალახებზე. მაგრამ ქუჩაზე სვინჭკები მეტად მჭრელი და მაგარი იყო და განუწვევებელი უცვოდნენ ბავშვს წადების ძირებს, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც იგი დასტოდა, ან ცვეკავდა. ძაფი ძაფს შორდებოდა და ბოლოს ფესხაცმლისაგან მარტო კიდეები დარჩა, დანარჩენი კი, მტვრად ქცეული, ქუჩაში ევარა.

ნაკლეჯები, რომელიც ძველი ძირისაგან დარჩა, სხვებთან ერთად საღებავ ქარსანაბი მოხვდა. აქ ისინი გაცხელეს და რკინის მარლიში აადუღეს, სანამ მშვენიერი, მუქი, ლურჯი საღებავი—ბერლინელი ლაქვარდი—არ გაკეთდა. ერთი ამისთანა საღებავი ბავშვის საშობაო საჩუქრებით სავსე უუთ-

ში მოხდა. ამ საღებავით იგი ცის ლაქვარდს, სალდათის ტანისა-
მოსსა და ცის ფერ ევაჟილებს სატავდა და ღებავდა.

რა მოუვიდა ფესხაწყმლების ძირების მონაგლეჯს, ქუჩაში
დარჩენილ ძაფებს? მათი თავგადსაყალი ჯერ არ დასრულებუ-
ლა: ეოველ დღე ქუჩის მკველები მტვერსა და ტეჟის ნარ-
ჩენებს ერთად აკროვებენ ცოცხებით. ამ ჩენჩქში, რასაკვირველია,
ბევრი სხვა რამეცა მოჭევება: ეტლის გაკორებისა და ცხენის
ნალების რკინის ნაკვეთები, მოსეირნეთა ტანისამოსს მოცი-
ლებული ძაფები. ამ ჩენჩქს მებაღე მიწის გასანოეირებლად
სმარობს და კვალეხე ჭურის. კომბოსტო და სხვა ბოსტნეუ-
ლობა ამნაირ ნიადაკსე საუცხოოდ იზრდება.

ამავე ჩენჩქით მექოთნეც სარკებლობს; ის ურევს მას თი-
ხაში და სხვა-და-სხვა საცნებს აკეთებს: ევაჟილების ქოთნებს,
სანათებს, და სხვას; შუბღეკ ღებავს და აკრიალებს. ამნაირად
ფესხაწყმლის ძირები, რომელნიც გადაუარეს, როგორც უვარგისი
საგნები, სელახლა ოთახში ბრუნდებიან.

დ. ჟაფიანი

ზ ე მ ა

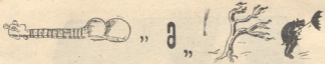
(წარმოდგენილია ნ. დარაშვილის მიერ)

მიტა სოსოს კავებუტა:
შეძიწამე ხილიათ.
აბა ნახე თულა მოგცე
მერე შენი წილიათ.

რ ე ბ უ ს ი

(წარმოდგენილია დ. კელიძის მიერ)

„ მ „

დაძწვარ
შეშას რა
ჭქვია?

ერთ-ერთ
კავშირთა-
განი წაიკი
თხე უკუ-
ლმა.

„ ი „

ქართლ-
ში ჭო
იბერეთ-
ში?

„ მ „

პატარა
ქალის
სახელი.

„ კ „

კიდევ ერთ-ერთ
თი კავშირი წაი-
კითხე უკულმა.

მე-3 №-ში მოთავსებულ შარადის და რეცეპტის ასხნა:

- 1) წამუშაძი,
- 2) ჯარის კაცნი.

დასურათებ ული საყმაწვილო უურნალი

წელიწადი **„ნაკადული“** წელიწადი
შეცამებე. შეცამებე.

უურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, სავანგე-
ბოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

უურნალი გამოდის თვეში ორჯოდ

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12 წიგნი** „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის პირველ გვერდზე იქნება მოთავსებული გა-
მოჩენილ მხატვართა ნახატი.

ფასი უურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—**5 მან.**—იმათ-
თვის, ვინც უურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნიტ კი **6 მან.**
ნახევარ წლით—**3 მან.** გაგზავნიტ—**3 მან.** 50 კაპ. ცალ-ცალკე:
მცირე წლოვანთათვის **24 წიგნი**—**3 მან.** გაგზავნიტ—**3 მან.** 50 კაპ.
მოზრდილთათვის **12 წიგნი**—**3 მან.** გაგზავნიტ—**3 მან.** 50 კაპ.
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ვსთხოვთ ხელის მომწერლებს, თუ უურნალი „ნაკადული“ არ
მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გვაცნობონ და ადრესის გამო-
ცვლა დროზე შეგვატყობინონ. ადრესის გამოსაცვლელად—**40 კ.**
შეიძლება მარკებით გამოიგზავნოს.

ხელის მოწარა მიიღება

თბილისში— „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალოშვილის სახლი,
გოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пер. № 8.
შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. წერა-კითხვის გამავრცე-
ლებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა; **ქუთაის-**
ში—ისიდორე კვიციანიძესთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. მთავრი-
შვილთან. **ფოთში**—ლუდმილე მეგრელიძესთან. **ბათუმში**—ტრო-
ფიმ ინასარიძესთან ფოსტაში, ტ. სამსონ ყაზაიშვილთან—ქალაქის
გამგეობაში. **თელავში**—ვანო პაატაშვილთან. **ახალციხეში**—კონს-
ტანტინე გვარამაძესთან. **ბაქოში**—შეთოდე კაკაბაძესთან. **გორ-**
ში—ქეთევან ჯავახიშვილთან ტნიინო ლომოურთან. **ჭიათურაში**—ივ.
გომელაურთან. **ხონში**—მ. ი. კავჭანიძესთან. **მიხაილოვოში**—გი-
ორგი ნაკაშიძესთან. **ოზურგეთში**—სალომე ხუნდაძესთან, ლანჩხუთ-
ში მასწავლებელ ჯულელთან.

რედაქტორი **ნინო ნაკაშიძე**

გამომცემელი **მ. პედეგ იახეზის-ძე თფმანიშვილი.**